N°. 60. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 12 Maart.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — Uit Middelburg schrijft men van den 9den dezer: „Wij vernemen, dat in den vroegen morgen van ll. vrijdag, door den hevigen storm, of wel, zoo men meent, door eene hoos, onder Kruiningen, in Zuid-Beveland, drie schuren zijn omvergeworpen, waarvan twee bijna nieuw waren. Ook in ons eiland, onder Zoutelande, is te dier zelfder tijd eene schuur omgerukt. Gelukkig zijn er bij deze ongelukken geen menschen of vee omgekomen; hoewel er beesten zijn gewond."

— De belgische afgevaardigden zijn gisteren overgegaan tot de herziening of tweede stemming van de wet op de gemeente-besturen zoodanig als dezelve, in den loop der langdurige discussien over de bijzondere bepalingen, gewijzigd of hier en daar geheel veranderd is geworden.

— De *Courrier Belge* over het kortstondig verblijf van den engelschen kolonel *Caradoc* te Brussel sprekende, doet de vraag, wat die kolonel eigenlijk in de genoemde stad is komen doen. „De algemeene postillon der engelsche diplomatie – zegt hij – komt te Brussel aan, stapt aan het paleis af, heeft eene zamenkomst met den koning, dineert bij sir *Robert Adair* en vertrekt den volgenden dag, om naar Parijs terug te keeren, waar hij de functien van intermediair tusschen den gewezen minister *Palmerston* en koning *Lodewijk Philips* waarneemt." De *Courrier* vermeent verder, dat wijl de genoemde kolonel vroeger aide-de-camp van den hertog *van Wellington* is geweest en zijne vroegere staatkundige gedragingen niet geruststellend genoeg voor Belgie waren, men zijne geheime zendingen niet dan zonder mistrouwen moest gadeslaan.

— Er wordt te Brussel steeds sterk geklaagd over het groot aantal diefstallen; naar mate de policie in waakzaamheid verdubbelt, zegt een der bladen, nemen ook de dieven in stoutheid en behendigheid toe.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 100¾; Nap. 99¾; Sp. perpet. 48 1/8, ¼; 3 pCt. 27½; Cortes 48 1/8, ¼; Uitgest. 16⅜; Braz. 84.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, den 8sten Maart.

De verwachting, dat de *Moniteur* dezen morgen eenig berigt omtrent de zamenstelling van het ministerie zoude mededeelen, is andermaal te leur gesteld, en men vreest, dat de geruchten gisteren verspreid, geen ander doel hadden, dan de discussie in de kamer van afgevaardigden te vermijden. Met dit al schijnt de maarschalk *Soult* nog steeds tot het voorzitterschap den meesten kans te hebben, indien het hem immers gelukt een genoegzaam aantal personen te vereenigen, die met hem het bewind willen deelen. De HH. *Molé*, *de Barante*, *Béranger*, *Passy* en *Pelet de la Lozère* zouden zich daartoe hebben laten overhalen.

— Men wil dat de heer *Pasquier* den koning andermaal eene memorie heeft aangeboden, waarbij op de noodzakelijkheid der amnestie, ten behoeve van de deelgenooten in den jongsten opstand, wordt aangedrongen.

— Te Marseille rigt de cholera sedert eenige dagen vrij groote verwoestingen aan. De handel is daardoor gestremd, en een gedeelte der gegoedde bevolking heeft de stad verlaten.

— Nadere berigten van de Spaansche grenzen bevestigen, dat *Zumala Carreguy* zich den 24sten Februarij van de stad Los Arcos heeft meester gemaakt. Daar hij deze plaats niet op den duur wilde bezetten, heeft hij de vestingwerken en de kazernen doen vernielen; en is vervolgens twee dagen later, aan het hoofd van zes bataillons, naar Piedramillera, in de nabijheid van Estella vertrokken.

De generaal *Mina* heeft de kolonnen van *Lorenzo* en *Oraa* naar Salvatierra gezonden, om een transport dat van Vittoria werd verwacht, te geleiden, en zoude zelf, aan het hoofd der kolonne van *Linares*, den 27sten naar Estella op weg gaan, om de insurgenten van daar te verdrijven.

Het schijnt overigens, dat beide partijen door het ongunstig jaargetijde verhinderd worden iets beslissends te ondernemen, doch zich intusschen door alle middelen trachten te versterken.

Heden, uit hoofde van den zondag, geene fondsnotering.

N E D E R L A N D E N.

BREDA, den 11den Maart.

Gisteren, den 10den dezer, heeft het hof den rouw, voor den tijd van zes weken aangenomen, ter gelegenheid van het overlijden van Zijne Majesteit den Keizer van Oostenrijk, zullende gedurende de drie eerste weken de middelbare en gedurende de drie laatste weken, de ligte rouw gedragen worden.

— Naar men verneemt heeft het Z. K. H. den Admiraal en Kolonel Generaal behaagd, het tijdstip, waarop het genot der halve traktementen aan de officieren van de mobiele dienstdoende schutterij overeenkomstig 's Konings besluit van 25 januarij 1835, zal ophouden, te bepalen op den eersten april aanstaande.

— De nog aanhangige of verder voor te dragen ontwerpen van wet, waarmede de kamers der Staten-Generaal zich bij hunne aanstaande bijeenkomst zullen bezig houden, zijn de navolgende:

1°. Ontwerpen van wet, tot dekking van het te kort op de staatsbegrooting, over de dienstjaren 1831—1833;

2°. Het ontwerp van wet, door den heer *van Sasse van Ysselt* voorgedragen, tot wijziging van art. 24, § 3 der wet op de personele belasting, voor zoo verre daarbij bepaald wordt, dat de belasting naar de vier eerste grondslagen moet worden betaald door den eigenaar;

3°. Het door Zijne Exc. den minister van finantien toegezegde ontwerp van wet tot aanmoediging van het ontginnen van woeste gronden;

4°. Een ontwerp van wet, tot voorziening in de volle rentebetaling der nationale schuld, op den 30sten Junij 1835.

En wat aangaat die van wetgevenden aard:

5°. De zeven ontwerpen van wet tot wijziging van het tweede boek van het wetboek van koophandel, die, als reeds overwogen en gewijzigd zijnde, onmiddelijk, na de heropening der zittingen, in beraadslaging zullen kunnen worden gebragt;

6°. De voordragt tot wijziging van den derden titel van het eerste boek van gemeld wetboek, handelende van *Maatschappijen* en *Vennootschappen*, door Zijne Exc. den minister van justitie toegezegd, en bij welker overweging het punt van het toezigt der regering op de naamlooze maatschappijen waarschijnlijk weder ter herde zal komen;

7°. De ontwerpen van wet, tot wijziging van het derde en vierde boek van opgemeld wetboek; en

8°. Het ontwerp van wet, tot wijziging der wet van den 18den April 1827, betrekkelijk de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie.

— Naar men verneemt zijn de heeren gouverneurs der onderscheidene provincien, bij missive van 7 Februarij jl., door Z.Exc. den minister van binnenlandsche zaken onderrigt geworden, dat door het departement van oorlog bevelen zijn gegeven, om de onderofficieren, korporaals en tamboers, alsnog bij de staven der bataillons mobiele schutterij aanwezig, voor zoo verre zij zulks mogten verlangen, krachtens de bepaling vervat in art. 13 van Zijner Majesteits besluit van 25 Julij 1834 (Staatsblad No. 24), met verlof te zenden; en dezelve door anderen te doen vervangen.

— Bij koninklijk besluit van 5 Februarij jl., is Z.Exc. de minister van finantien gemagtigd geworden, om voor elk procesverbaal, door de beambten, uit krachte van art. 9 van de, bij koninklijke besluiten van 4 Mei 1832 en 15 Februarij 1834 vastgestelde reglementen op den vrijdom der accijnsen op de zeep, den turf en de steenkolen, opgemaakt, en achtervolgd door eene intrekking van de acte van vrijdom van accijns wegens de zeep of brandstoffen van den in hetzelve procesverbaal betrokken fabrijkant, trafijkant of beheerder, van eenen tak van nijverheid of werkzaamheid, aan die beambten gezamenlijk te doen uitbetalen eene premie ten bedrage van *twintig* gulden.

— Uit 's Gravenhage schrijft men van den ... Onze verdienstelijke tooneelkunstenaar ... heeft gisteren avond, na te Leiden eene voorstelling ...

burg te hebben gegeven, als een blijk van hoogachting voor haar kunstvermogen, en ter gelegenheid van hare onlangs gevierde vijf-en-twintigjarige tooneeldienst, uit naam van eenige aanzienlijken der stad en studenten der Hoogeschool, een fraai garniteur ten geschenke ontvangen."

— Naar men verneemt zal het Eerste Departement der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen*, donderdag avond, 2 april, deszelfs vijftigjarig bestaan vieren, in het gebouw der Oude Luthersche kerk op het Spui te Amsterdam, zullende bij die gelegenheid eene Cantate worden uitgevoerd, waarvan de woorden vervaardigd zijn door den heer *G. J. Withuijs*, en de muzijk door den heer *J. J. Bertelman*."

— Den 6den dezer, des ochtends, is de watermolen van den Kogerpolder, onder Akersloot, hebbende 60 voeten vlugt, door den storm van deszelfs steenen voet geligt en 5 à 6 ellen van daar nedergeworpen en verbrijzeld.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 8sten Maart.

De groote Raad van Bern heeft in zijne zitting van den 2den dezer beraadslaagd over het voorstel, door eenige leden der radikale partij gedaan, om van de regering mededeeling te erlangen, omtrent den stand der buitenlandsche betrekkingen. Na langdurige raadplegingen is het voorstel met 151 tegen 36 stemmen verworpen.

— Onder dagteekening van den 22sten februarij, schrijft men van de Servische grenzen het navolgende:

» De onderhandelingen der Servische volksvergaderingen gaan snel voorwaarts. Naar men verneemt, heeft vorst *Milosch* aan zijne natie belangrijke voorregten toegestaan, en de hieromtrent vastgestelde akte moest reeds door den vorst en de volksvergadering bezworen zijn. Den vorst, is door een besluit der vertegenwoordigers, jaarlijks 240,000, zijne gemalin 100,000, elk zijner zonen 40,000, en elk zijner broeders 20,000 florijnen op de civile lijst toegezegd geworden. De ministers zijn verantwoordelijk, en er zal een senaat opgerigt worden, samengesteld uit twaalf leden, die levenslang in dienst zullen blijven. Overigens schijnt er de beste verstandhouding tusschen de regering en het volk te heerschen. In naam van hetzelve, is aan den vorst een prachtige sabel en verscheidene andere voorwerpen van waarde, ten geschenke gegeven."

— De te Hilburghausen verschijnende *Dorfzeitung* verhaalt het volgende geval van tegenwoordigheid van geest:

Voor eenigen tijd reed des nachts de met vier paarden bespannen diligence, in welke zich zes reizigers bevonden, de tamelijk steile berghelling van den straatweg tusschen Hilburghausen en Gethandsgereuth in vollen draf afwaarts. Eensklaps bemerkt de op een der voorste paarden gezeten postiljon, dat het tuig, waarmede zijn paard het rijtuig moest helpen tegenhouden, is losgescheurd. De in volle vaart voortrollende diligence scheen verloren, doch de onverschrokken postiljon springt van het paard, grijpt den dissel[boom], houdt de paarden terug, helpt ook zelf het rijtuig tegenhouden, en geleidt op deze wijze wagen en paarden, te midden van stikdonkeren nacht, een eind weegs van ongeveer 300 schreden, tot dat het hem eindelijk gelukt dezelve slechts weinige schreden van eenen vreesselijken afgrond tot staan te brengen. Het leven van den postiljon hing aan eenen draad. Hadden de paarden hem getrapt, had hij in het duister het juiste spoor niet gehouden, hadden, bij den snellen afrid zijne krachten hem begeven, zoo waren, zoowel hij, als het rijtuig, met de zes passagiers en de vier paarden verpletterd geweest. Deze moedige postiljon, die zijn eigen leven zoo onverschrokken op het spel zette, dient aan de poststation te Hilburghausen, heet *Friedrich Hetzel*, en is versierd met een eereteeken voor vroegere trouwe dienst.

— Te Weenen waren den 2den dezes genoteerd: 5 pCt. Metall. 98; 4 pCt. 92; Bankactien 1275.

DE NIEUWE EEUW.

Nietvoorzigtig gaf onlangs een Fransch dagblad in 't kort eene afschetsing van de echte kenmerken der tijden die wij beleefd hebben en van de tijden, waarin wij thans verkeeren. Voor ruim vijftig jaren, zoo zegt dit blad, was het de *eeuw der encyclopedisten*, later werd het die van *Napoleon*, nu is het de eeuw van *Rothschild* ingetreden.

Men zou dit zinrijk denkbeeld ook anders naar verandering, naar omstandigheden, [illegible] kunnen schetsen; dan door het geven dezer onwillekeurige beteekenis of omschrijving aan de driemerkwaardige tijdvakken van den lateren tijd.

De eerste Fransche omwenteling vernietigde in haar geheel de reeds wankelende feodaliteit, en bragt in dezelve gevolgen den hoogmoed der aristocratie. Die omwenteling was de verschijning eener groote proeve voor het begrip, of het verschil van standen en rangen in [de] maatschappelijke orde van zaken bestaanbaar was met de denkbeelden, die men zich eensklaps van de regten van den mensch gevormd had. De uitkomst dier proeve kon niet [illegible] [illegible] [illegible] voor de wet alleen was eene gelijkheid mogelijk, doch het verschil van standen en rangen, één verschil, dat zich nergens schokkend noch stootend, maar heilzaam en tot 's menschen geluk bevorderlijk gevoelen deed, werd voor noodeloos in theorie, doch noodzakelijk in de praktijk verklaard.

De aristocratie redde alzoo, bij de instorting van het oude feodale gebouw, eenige voor haar en voor de maatschappij nuttige voorregten. De bescherming van een gedeelte van het staatkundig gebouw werd aan die voorregten toevertrouwd. Aan burgerdeugd en aan uitstekende talenten werd aan den anderen kant eene deur geopend, om in het erfdeel van den bevoorregten stand te deelen.

Dit echter was niet genoeg voor een zeker deel van den zoogenaamden burgerstand, die eene *aristocratie* op zich zelve vormde, zoo juist en met zooveel waarheid door den Franschen schrijver *Picard* afgeschilderd. De aristocratie van het geld, zoo magtig geworden door vijftien jaren rust en vrede, door den bloei en de welvaart der volken, had in de laatste jaren eenen toon aangenomen, ondragelijker dan die, welken men door de moordbijl had pogen uit te roeijen. Enkele talenten had zij voortgebragt en achter deze schuilden trots, verwaandheid en de dispotieke magt van de groote menigte; zij had den invloed harer magt, namelijk de kracht van het geld, leeren kennen, en daarmede scheen haar alles geoorloofd.

De aristocratie van het geld wilde den zetel bestijgen. *Voorwaarts* was de leus; doch, zonder eene algeheele omkeering van zaken konde men niet voorwaarts, kon men zijn doel bereiken. Deze nieuwe aristocratie had buitendien het zoogenaamde volk in soldij, want duizenden van arbeidslieden wemelden in de werkplaatsen der nijverheid, in de hoofdbronnen van het steeds meer en meer toevloeijend edel metaal. Dat volk onvoorbereid in beweging te brengen tegen instellingen, die het door overleveringen had leeren eerbiedigen, ware dwaasheid; zulke onberedeneerde en overhaaste stappen moesten het doel zeker doen missen. Maar wie hadden dan de eerste omwenteling voorbereid? De *encyclopedisten*, de schrijvers, de denkende koppen, [illegible] [illegible]. — Het is waar, toenmaals schreef men meer *ab [illegible]* — de aristocratie van het geld oefende wel eene magt uit op de [illegible] [illegible] [illegible] heden der toenmalige eeuw, doch in het [illegible] [illegible] nog onzigtbaar; zij toonde zich niet, zij deed hare krachtige stem in alle takken van het staatsbestuur nog niet hooren. Doch thans hadden de zaken eenen anderen keer genomen; het verstand liep langs de straat, de talenten riepen om brood, de nieuwere encyclopedisten waren voor het geld veil!

Het geld werd dan ook niet gespaard, en het scheen alsof de eeuw zich nogmaals tot de schrijvers zoude wenden. Zij waren het, die de tweede omwenteling voorbereidden en daarstelden. Zij plukten de eerste vruchten, en het bestuur van een groot rijk raakte in de handen van dagbladschrijvers, een voorbeeld, dat in een kleiner rijk navolging vinden moest.

De nieuwere encyclopedisten waren trotsch op hun werk; zij dachten dat zij de bevoorregten waren die het erfdeel der vorige omwenteling zouden wegdragen, doch vergaten, dat de bladen, door welke zij om 't zeerst den omwentelingsgeest hadden aangeblazen, eigenlijk door de aristocratie van het geld waren bezoldigd geworden. Zij die zich de scheppers van eene nieuwe orde van zaken dachten, en als zoodanig er den meester waanden over te spelen, waren, helaas, niets dan werktuigen! Men heeft die werktuigen eenigen tijd de brokken gegund, die eene nieuwe dreigende aristocratie hen toewierp, doch datzelfde geld, waarmede die lieden naar de hoogte waren gestuwd, werkte nu, om hen in de publieke [illegible] als gevaarlijke en onnutte menschen te doen voorkomen, als de grootste hinderpalen van *le progrès social*.

Thans echter zal de aristocratie van het geld niet ten tweede male hare nieuwere werktuigen tot speelpoppen van het volk verheffen; zij wil nu zelve regeren; — waar de hoogte streven, om van daar alles neder te storten, waarvoor nog eenige achting, nog eenigen eerbied bestaat, wat door oude overleveringen nog heilig was. Frankrijk zal de beschaafde wereld weder daarin voorgaan: *de eeuw* ROTHSCHILD STAAT EEN AANVANG TE NEMEN.

In de *règne du bon plaisir*, heeft men het *innerlijke* van *trotschheid, verwaandheid en hoogmoed* gekend. Nu zal men ook het *innerlijke* daarvan leeren schatten. *Le progrès social* zal zich heerlijk ontwikkelen, als de bank zich eens eene kroon op het hoofd zal hebben gezet. Arme vrijheden, die het volk aanbidt; de ijzeren kist staat geopend, en die zoogenaamde vrijheidsvoorstanders zullen onder de geldzakken zoo lieflijk insluimeren!

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

GRIEKENLAND. — Bij het opruimen van puinhoopen en gebouwen voor den aanleg van *Athene* tot zetelstad des konings van *Griekenland*, wordt eene menigte van opschriften en beeldwerken, zoowel in den *Pireus* als op de *Akropolis* gevonden, waarvan echter vele, gelijk te begrijpen is, weinig belangrijk zijn. Een aandoelijk bewijs van het godsdienstig gevoel, 't welk de oude *Grieken*, met al hunne bijgeloovigheden, bezielde, is een onlangs gevonden opschrift in verzen, waarin zekere MELINE een offergeschenk toewijdt aan *Athene Ergane* (de Godin *Minerva*, als beschermster van den arbeid), voor den zegen dat die Godin haar geleerd heeft, om door kunstarbeid met de handen kost te winnen voor hare kinderen.

FRANKRIJK. — De Heer ST. MARC-GIRARDIN, Hoogleeraar aan de Faculteit der Letteren te *Parijs*, heeft onlangs bij zijne openbare lessen eene redevoering gehouden, welke om de juistheid van denkbeelden en de welsprekendheid van voordragt, zeer bijzonder de aandacht heeft getrokken. De gewoonte hebbende, om de tegenspraak zijner toehoorders uit te lokken, welke hem dan schriftelijk werd toegezonden, en waarop hij bij zijne eerstvolgende les pleegt te antwoorden, had hij eene zijner lessen, waarin hij gesproken had over de Skeptische wijsbegeerte van BAYLE, geëindigd met deze magtspreuk: » *De mensch zoekt alleen een steunsel in 't geen hij niet geschapen heeft.*" Bij de volgende les ontving hij eenen brief, waarin juist het tegendeel werd beweerd van de voorgedragen stelling. De schrijver betoogde daarin, dat de geschiedenis der menschheid leerde, hoe de mensch, steeds worstelende met de zwakheden zijner natuur, door zijne elkander onophoudelijk afwisselende burgerlijke wetgevingen, stelsels van zedekunde, godsdiensten en staatsinrigtingen, het duidelijkste bewijs gaf, hoe weinig vertrouwen hij stelt in de hem ingeschapene gevoelens, en altijd een steunsel zoekt in 't geen hij zelf wil, hij zelf gewrocht heeft. Hij ontwikkelde dit ten aanzien van de godsdienst, van de burgerlijke betrekking en van de staatsinrigting, en beweerde, dat het aannemen van de voorgestelde magtspreuk ons terug zou voeren tot de beschaving van de hoorden der *Oronoque*. De Heer ST. MARC GIRARDIN, dezen brief in de volgende les ontvangen en voorgelezen hebbende, heeft daarop zijne stelling verdedigd in eene geïmproviseerde redevoering, waarvan het niet onbelangrijk scheen een kort overzigt hier mede te deelen. De spreker begon met zijne toehoorders te herinneren, dat hij in zijne tegenwoordige lessen handelde over de Letterkundige Geschiedenis der 18de eeuw, en naar aanleiding daarvan wees hij hen op de, in die eeuw plaats gehad hebbende vernietiging eener orde van zaken, welke door de vereering van vroegere eeuwen scheen geheiligd te zijn. » Met welgevallen," zeide hij onder anderen, » zie ik MIRABEAU onder de knodsslagen zijner welsprekendheid de oude staatsregeling verpletteren. Ik juich het toe, en ik zou zelfs geneigd zijn, als ik die vreesselijke slagen hoor, waaronder de oude Monarchij vernield wordt, om met ELECTRA bij AESCHYLUS, wanneer CLYTEMNESTRA achter de schermen door ORESTES geslagt wordt, uit te roepen: » Stoot toe, stoot toe! zij heeft mijnen vader vermoord!" » Maar, wanneer de oude staatsregeling geveld is, wanneer het gebouw is omver geworpen, wanneer de puinhoopen daar liggen, dan moet er weder opgebouwd worden. Het is daar dat men een droevig en smartelijk schouwspel ziet beginnen. Nu eens is het de onbedachtzaamheid in de zamenstellingen, waarvan de overhaasting weldra geboet wordt door eene onvoorziene instorting; dan weder is het de trage voortgang van den arbeid; somtijds ook de ontmoediging en de onverschilligheid der werklieden. Naast deze werken, met zoo veel moeite, met zoo vele smartelijke teleurstellingen tot stand gebragt, naast dit staatkundig gebouw, 't welk zich onder het zweet van zoo vele geslachten met moeite verheft, zie ik de huisselijke inrigting, zie ik het gezin, 't welk door niets heeft kunnen vernietigd worden, het huisgezin, dat geheiligd gebouw, 't welk ontkomen is aan alle afbrekingen en, sterker nog, aan al de wederopbouwingen van den stelselgeest; het huisgezin, 't welk overeind is blijven staan, altijd even hecht en sterk, wanneer alles rondom instortte. En wanneer ik deze bestendigheid van de huisselijke inrigting met de eeuwigdurende schuddingen der staatsinrigting vergelijk, wanneer ik de onveranderlijkheid der gevoelens en genegenheden, welke God in onze harten geplant heeft, vergelijk met de verbazende onbestendigheid van onze staatkundige denkbeelden en stelsels, wat moet ik dan anders denken, dan dit, dat de mensch alleen steunt op hetgeen hij niet geschapen heeft, op hetgeen hij niet heeft kunnen afbreken en op hetgeen hij niet weder opgebouwd heeft?" De spreker laat vervolgens het gezond verstand de vraag beantwoorden, wie dezer twee betrekkingen van menschelijken oorsprong is, en welke niet van den mensch afkomstig is? [illegible] gaat vervolgens tot de Godsdienst over, en vraagt onder anderen: » Waar zijn die ontelbare godsdienstige ketterijen, die in de bouwvallen van het Romeinsche Rijk ontsproten zijn? » Zij waren door menschenhanden gemaakt: waar zijn zij? En daarentegen, ziet de godsdiensten, welke zijn blijven leven, de godsdiensten, die den stroom der tijden wederstaan hebben; ziet de Katholijke kerk. » Wat heeft haar overeind gehouden? Waarom is zij blijven leven? » Waarom! omdat zij beweerd heeft niet door den mensch geschapen te zijn, omdat zij beweerd heeft niet van menschelijken maar goddelijken oorsprong te zijn. Het is daardoor, dat zij lang het steunsel der wereld is geweest. Ziet de Protestantsche kerk. Op welken grondslag houdt zij » zich overeind? Is het op de hand des menschen, broze, vergankelijke, vleeschelijke grondslag, en welke in een oogenblik vermolmen kan? » Neen, zij houdt zich overeind op de openbaring, op de heilige schrift, op het woord Gods. Ook daar is het iets, 't welk de mensch niet gemaakt heeft; ook daar is een steunpunt. Zal ik van het Mahomedanismus spreken? Maar denkt men, dat het Mahomedanismus door menschenhanden gemaakt is? Hier, in *Europa*, ja! Daarom steunen ook wij niet op het Mahomedanismus. Maar in 't Oosten: is MAHOMED daar niets meer dan een mensch? Hij is een profeet, vereerd met den omgang met God; zijne godsdienst daalt uit den hemel: de Koran is eene Openbaring. Zoo MAHOMED gezegd had: » Ziedaar den Koran, welken » ik gemaakt heb, en welke ik geschreven heb:" de Koran zoude niemand bekeerd hebben." De spreker merkte vervolgens, tot staving zijner stelling, op, dat wanneer de menschen eene Godsdienst willen ondermijnen, gelijk de wijsgeeren der vorige eeuw ten aanzien van het Christendom gedaan hebben, zij niets anders zeggen dan dit: » gij zijt van » menschelijken oorsprong;" en zoodra de vergankelijke band des menschen in de godsdienst slechts vermoed wordt, het met de godsdienst gedaan is, ten bewijze, dat ook hier de mensch alleen steunt op hetgeen hij niet gewrocht heeft. De spreker ging daarna over tot de Burgerlijke inrigting, en betoogde hoe de wet, het werk des menschen wel is waar, bepalingen kan maken op de erfstelling, de huwelijken, de politie, de douanen, maar hoe de ware steunsels van de burgerlijke zamenleving, de gevoelens van liefde, van vriendschap, van onderlinge welwillendheid, van vaderlandsliefde, van orde, van billijkheid zijn, gevoelens welke ons zijn ingeschapen van God. Ten slotte sprak de Redenaar over de Staatsinrigting, en betoogde, dat de waarheid zijner stelling ook gestaafd werd door de twee uiterste stelsels van het Staatsregt, het eene, 't welk een Goddelijk beginsel, het andere, 't welk de Volkssouvereiniteit aanneemt. In beide ziet men de zucht om een steunsel voor den Staat te zoeken buiten den mensch. Het goddelijk regt toch kan alleen maar zoolang de grondslag van den staat uitmaken, als het geloofd wordt. Zoodra men het als eene menschelijke vinding, als menschenwerk begint te beschouwen, stort het in. Zoolang de menschen hebben geloofd aan het heilige oliefleschje van *Reims*, zoolang zij geloofd hebben aan de kracht der plegtigheden van de koningswijding, en zoolang zij geloofd hebben dat er in de gewijde olie, welke over het voorhoofd der koningen vloeide, iets geheimzinnigs was, 't welk hen boven de menschelijkheid verhief, hebben zij met vertrouwen op dezen grondslag der volksmaatschappij gesteund. Maar zoodra men in den koning den mensch heeft beginnen te vermoeden, is het goddelijk regt verstoord geworden en niet meer de grondslag der volksmaatschappij gebleven. Het tegenovergestelde beginsel, dat der volkssouvereiniteit is even zeer eene poging om het regt buiten het bereik der menschen te brengen. Volgens de voorstanders van dit beginsel, is het regt niet in de wet, niet bij den wetgever, maar bij het volk; daar is het onveranderlijk, bestendig, altijd levend, omdat het volk altijd blijft bestaan. In dit opzigt komen de beide stelsels van een Goddelijk regt en van de volks-oppermagt overeen, dat zij het regt buiten het bereik van den mensch trachten te stellen; ten bewijze dat ook hier de mensch niet steunt, dan op een regt dat hij niet geschapen heeft, dat buiten zijn bereik is. Eindelijk de hoofdpunten van zijn betoog hebbende zamengetrokken, beriep zich de spreker op het oordeel en de geschiedkundige herinneringen zijner toehoorders, en zijne beknopte zaakrijke en welsprekende voordragt is met de duidelijkste blijken van algemeene goedkeuring ontvangen, en zelfs tusschen beiden door een luid handgeklap afgebroken.

BELGIË. — Het berigt, dat de heer ROTHSCHILD den kunstschilder WAPPERS eene schilderij van 20,000 franken zou besteld hebben, is later door de Belgische bladen tegengesproken.

NEDERLANDEN. — Uit *Utrecht* schrijft men, dat in de vorige week is bekend gekend geworden, de uitspraak over de antwoorden, welke op de voor dit jaar uitgeschreven prijsvragen aan die hoogeschool zijn ingekomen. Bij de theologische faculteit waren vier verhandelingen ingezonden ter beantwoording van de vraag: *Laudetur et a vituperatione defendatur institutum, quo in reformatis patriae nostrae coetibus, doctrina christiana, duce Catachesi Palatina, exponitur.* Aan de verhandeling van den heer NIKOLAAS VAN WIJK, kandidaat in de godgeleerdheid aan diezelfde hooge school, is de gouden eerepenning toegekend. In de regtsgeleerde faculteit werd het eermetaal toegekend aan den heer ABRAHAM DE PINTO, jur. doctorandus aan de Leidsche hooge school, voor eene uiteenzetting en onderzoek van de plaats in het burgerlijk wetboek: » *Over de oorzaak der verbindtenissen,*" waarop het accessit is toegewezen aan de verhandeling van den heer BENJAMIN GEORGE ADAM PAERST, kandidaat in de regten, aan de hooge school te *Utrecht*.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Menschenkracht. — Uit de proeven, onlangs op de scheepswerf te Portsmouth, omtrent de kracht van den mensch genomen, blijkt dat een arbeider van middelbare sterkte met eenen hamer van 18 pond, en eenen 14 duim langen steel, in staat is, om houten of ijzeren bouten in elken slag $\frac{1}{8}$ duim in te slaan. Om dezelfde bouten door drukking tot gelijke diepte in te drijven, werd een last van 107 ton vereischt, en door eene geringe vermeerdering dezer belasting werden de bouten, maar dan volkomen en opeenmaal ingedrukt. Het *Mechanics Magazine*, waaruit dit berigt ontleend is, zegt noch over de grootte der bouten, noch over de stof, waar zij ingeslagen werden, eene enkele sijllabe.

Chronometers met onrusten uit glas en palladium. — De Heer DENT toonde onlangs aan de Afdeeling Natuurkunde der *British Association* eenen tijdmeter met eene glazen onrust, en deelde ook een berigt mede over deszelfs loop, welke een geheel jaar lang aan het Koninklijk Observatorium te Greenwich was waargenomen. Hij bood mede eenen anderen tijdmeter aan met eene onrust uit zuiver palladium vervaardigd, en gaf eene tabel der variatien van onrusten uit goud, staal, palladium en glas van 32° tot 100°. F. In eene andere tabel toonde hij aan, hoeveel hier van direct de uitzetting, en hoeveel bij het staal en palladium het verlies aan elasticiteit bedraagt.

Verlichting van de namen der straten. — Daar het in groote steden niet enkel vreemdelingen, maar somtijds zelfs inwoners niet zelden gebeurt, dat zij, genoodzaakt zijnde bij nacht uit te gaan, niet met zekerheid weten, in welke straat zij zich bevinden, zoo kan het zeer doelmatig zijn, om de namen der straten des nachts te verlichten. Men heeft zulks in de jongste tijden in sommige straten van Parijs in werking gebragt, en men schijnt hierbij ook reeds op de meest gepaste wijze van verlichting geraakt te zijn. Men schrijft namelijk de namen der straten op de lantarens, welke aan de hoeken der straten geplaatst zijn.

Groote lantaren voor den vuurtoren te Cork. — Een der grootste lantarens, welke ooit gemaakt zijn, werd zeer kort geleden voor den Cove te Cork ingescheept, alwaar men, zoals bekend is, eenen volgens nieuwe gronden gebouwden vuurtoren opgerigt heeft. De lantaren, welke zich 30 voet boven den top des vuurtorens bevindt, is 11 voet hoog, en bevat 6 roode en 3 blaauwe lichten. Hij bestaat uit tafelglas van ⅝ duim dikte, en werd door den Heer DEVILLE te Londen vervaardigd.

Verdrijving van weegluizen. — Men heeft aan den Heer FOURNEL een zeer eenvoudig middel te danken, om de weegluizen te vernielen. Dit middel, bij toeval ontdekt, bestaat in de aantrekking, welke de plant, gemeenlijk peperkruid (*Lepidium rudérale* bij de kruidkundigen) genoemd, op dit ongedierte uitoefent. Gedroogde monsters dezer plant, in eene kamer, van weegluizen aangestoken, en waaruit zij door niets hadden kunnen verdreven worden, werden met deze insecten bedekt. Bijna alle werden dood gevonden, en die nog leefden, waren in zulk eenen staat van verstijving, dat men ze in het vuur kon smijten, zonder dat er een ontsnapte. Bijaldien de ondervinding deze daadzaak bevestigt, zal de menschheid van eenen waren geesel verlost zijn.

Beurspryzen der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 10den Maart.*

NEDERLAND. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h. u.
Werk. Schuld 2½	55 13/16		
dito dito 5	101 3/8	101 7/16	101 3/8
Uitgestelde dito.	1 3/16		
Kansbill. dito.	25 13/16		
Amort. Synd. 4½	95⅛	95 1/16	95⅛
Dito dito 3½	80		
Schatkistbill. 4			
Oorlogslast. 5	100 5/16		
Leening 1831. 6			
Handel-Maatsch. 4½	105¾	106¼	106¼
FRANKRIJK.			
Ins. Grootb... 3			
ENGELAND.			
Dito à 12 Aug. 3			
SPANJE.			
Certific. Amst. 5	48¾	48⅝	48¾
Dito ƒ 1000. 3	27¾		
Uitg. 3 pc. Sch. 5	16 7/16	16¼	16 7/16
Cort. B. Lond. 5	48¾		
NAPELS.			
Certific. Hope & C. 5	90		
Dito Falc. & C. 5	91⅜		
Leen. Lond. R. 5			
RUSLAND.			
Obl. Hope 1816. 5	103¾	103⅝	
Dito 1828... 5	103⅞	104	

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h. u.
Cert. dito 1831. 5	98 15/16	99	99
Obl. te Lond. 5			
Cert. te Hamb. 5	99⅛		
Ins. in Rusl. 6	70 13/16		
Certific. dito 6	70⅞		
POLEN.			
Aand. L. R. 300			
PRUISSEN.			
Dito dito R. 50.	114	114¼	114⅛
Neg. L. 1836. 4			
OOSTENRIJK.			
Aand. L. ƒ 100.			
Dito dito 250. 4	426		
Metalliek... 5	99¼	99⅛	99¼
Dito L. gen. 5	90¼		
Dito... 2½	55¼	55⅜	55⅜
Obl. Goll & C. 5			
Dito... 4			
Ween. B. act. 3			
N. Ween. Aand.	714	716	716
DENEMARKEN.			
Leen. te Lond. 3			
BRAZILIEN.			
Dito Rotsch. 5	84 15/16	85	84 15/16
GRIEKSCHE			
Dito te Lond. 5			

, Heden beviel van een ZOON Vrouwe A. A. M. VAN HAEFTEN, geboren *Boon.*

Breda, den 10. Maart 1835.

Zij degenen, welke eenige pretentie mogten doen gelden op, of iets verschuldigd zijn aan wijlen den Heer MASCHECK, laatst geweest Chirurgijn der Afdeeling Artillerie nº 9, worden verzocht, zich vóór of uiterlijk op den 31sten Maart e. k. aan te melden bij de Afdeeling te Oosterhout bij den ondergeteekenden

JONQUIERE,

1e *Luit.-Adjudant der voornoemde Afdeeling.*

, Er wordt tegen Mei aanstaande, voor een stil Huishouden zonder kinderen, *in huur* gevraagd, een BOVEN KWARTIER, bestaande uit 3 ongemeubileerde Kamers, Keuken, en gebruik van Zolder en Kelder, franco brieven onder letter A, bij de Uitgevers dezer.

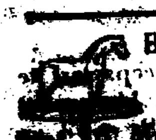

Het Publiek wordt mitsdien verwittigd, dat het BESPRINGEN der HENGSTEN aan de Landhoeve *Hunenburg*, gemeente *Loosduinen*, bij den *Haag*, een aanvang zal nemen met 1o. Maart en voortduren tot den 30sten Junij aanstaande. De springhengsten zijn dezelfde als verleden jaar, zoodat ook de voorwaarden en prijs van het Bespringen.

Voor het Rijk.

Amortisatie-Syndikaat.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, ENZ.

HOUTVERKOOPING, ENZ.

De Agent van het Domein te Breda, als daartoe geautoriseerd, zal, op Maandag den 23sten Maart 1835, 's morgens om 9 uur, ten huize en herberge van JAN VAN ALPHEN, in den Zandberg, buiten de Ginnekepoort der stad Breda, ten overstaan van den Heere Burgemeester der gemeente van Teteringen, publiek Verkoopen,

TE WETEN:

50 Kavelen MASTEN, SPARREN, BOONSTAKEN en DUNSEL, gehakt liggende in differente perken van het Mastbosch en op de Hoeve in het Hout.
4 » SNOEITAKKEN, op differente wegen.
14 » MASTBOOMEN, enz., in het perk de 5 Kavels in het St. Annabosch; en
3 » op stam staande MASTHOUT, op den Wal aan de zuidzijde van het Nieuwbosch onder Gilze.

Alsmede voor Afbraak verkoopen:

Den *OPSTAL* van een HUISJE en SCHUUR, staande op de Gasthuisvelden bij 's Rijks Arsenaal te Breda; – Alles breeder bij billetten omschreven.

De konditiën van verkoop liggen ter lezing ten kantore van den Agent, terwijl bij de respectieve Plantaadjemeesters nadere informatiën zijn aan te vragen, mitsgaders de notitiën te bekomen zijn.

Breda, den 9. Maart 1835.

De Agent voornoemd,

M. SMITS.

, Bij W. A. OUKOOP, te *Breda*, is van de pers gekomen en tegen 50 Cents alom verkrijgbaar:

VERHAAL *van het gebeurde vóór en gedurende het te regt staan van* M. *DE LEON*, 2de Luit. à la suite bij het Regiment Lanciers, Nº. 10, voor den *Krijsraad bij het Leger te Velde.*

, Bij M. MOUROT, Steendrukker te 's Bosch, zijn van de pers gekomen, twee Platen, (als proeve), van een door hem bij Inteekening uit te geven werk, getiteld:

HERINNERINGEN UIT NOORD-BRABAND,

IN DE JAREN 1830–1834.

Dit Werk, hetwelk hoofdzakelijk bestemd is voor hen, die door de jongste gebeurtenissen eenige betrekking op deze provincie hebben gekregen, zal bijgevolg voor de nog in dienst of naar hunne haardsteden teruggekeerd zijnde Schutters en andere Militairen, evenzeer als voor de Inwoners dezer provincie, belangrijk zijn.

Hetzelve zal, volgens het Berigt van Inteekening, bestaan in 24, met de meeste zorg op steen geteekende, Platen, de voornaamste gezigten dezer provincie voorstellende, waarvan iedere twee maanden eene Aflevering van 4 Platen het licht zal zien.

De prijs van iedere Aflevering bij Inteekening is op wit velin papier ƒ 4,50, op chineesch papier ƒ 5,00.

De Uitgever beveelt deze, reeds door Z. M. den Koning en een aantal andere Inteekenaren vereerde en aangemoedigde onderneming zijnen Landgenooten aan, zullende hij niets onbeproefd laten om dezelve zoo belangrijk als mogelijk te maken; tot welken einde hij dezelven tot medewerking daartoe uitnoodigt, die gedurende hun verblijf in deze provincie voor bovengenoemd werk geschikte Schetsen hebben vervaardigd, zullende van alle gepaste bijdragen, of aanwijzingen van belangrijke gezigten, een dankbaar gebruik worden gemaakt.

De Inteekening is opengesteld tot 1º April aanstaande, zoo wel bij den Uitgever, bij BROESE & COMP., Boekh. te Breda en verder bij de voornaamste Boek- en Kunsthandelaars des Rijks, bij wien bovengenoemde Platen, benevens Lijst en Berigt van Inteekening voorhanden zijn.

, Door den Boekhandelaar F. HARTMANN, Jr., te Rotterdam, zal bij Inteekening worden uitgegeven en is bij alle Boekverkoopers binnen dit Rijk een uitvoerig Prospectus verkrijgbaar gesteld:

De Levens der Heiligen van Butler,

VERTAALD DOOR P. KROES, R. K. PASTOOR TE EDAM.

20 *Deelen in*-8º.

De Inteekening op dit uitmuntende werk staat open tot *ultimo Maart*, als wanneer dezelve gesloten wordt en de twee laatste Deelen niet anders zullen verkrijgbaar zijn, dan tegen den met ⅓ verhoogden prijs.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.